



SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 21. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 63/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Iesniegumu likuma 7. panta pirmās daļas 5. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 92. un 104. pantam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka iestāde ir tiesīga atstāt iesniegumu bez izskatīšanas, ja atbilde uz iesniegumu ir dota iepriekš, un tā saturs attiecībā uz iepriekšējā iesniegumā norādītajiem tiesiskajiem vai faktiskajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies.

3. Pieteikuma iesniedzējs jau iepriekš ir vērsies Satversmes tiesā ar saturiski līdzīgu pieteikumu, lūdzot vērtēt apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1., 92. un 104. pantam (pieteikums Nr. 40/2026). Izskatot pieteikumu Nr. 40/2026, Satversmes tiesas 1. kolēģija ar 2026. gada 13. aprīļa lēmumu atteicās ierosināt lietu (turpmāk – kolēģijas 2026. gada 13. aprīļa lēmums), jo tas neatbilda Satversmes tiesas likuma prasībām. Proti, pieteikumā nebija pamatots, kādas

konkrētas uz Pieteikuma iesniedzēju attiecināmas pamattiesības ir ietvertas Satversmes 1. pantā un kādā veidā apstrīdētā norma šīs pamattiesības aizskar. Tāpat tajā nebija pamatots, kādā veidā apstrīdētā norma aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu. Savukārt attiecībā uz apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 104. pantam Pieteikuma iesniedzējs nebija pamatojis to, vai apstrīdētajā normā paredzētais ierobežojums ir piemērots tā leģitīmā mērķa sasniegšanai, vai mērķi nav iespējams sasniegt ar citiem, pamattiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem, un vai labums, ko gūst sabiedrība no noteiktā ierobežojuma, ir lielāks par Pieteikuma iesniedzējam nodarīto kaitējumu.

3.1. Attiecībā uz apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam pieteikums ir papildināts ar Pieteikuma iesniedzēja apsvērumiem par to, ka skaidru kritēriju trūkums apstrīdētajā normā noved pie tā, ka tiesām nav iespējas nodrošināt efektīvu kontroli pār valsts iestāžu rīcību. Proti, neesot nodrošināts normatīvais standarts, pēc kura tiesas varētu izvērtēt, vai personas tiesības saņemt atbildi pēc būtības ir reāli īstenotas. Tomēr pieteikumā ietverto argumentu izvērsšana pati par sevi nenozīmē, ka pieteikuma juridiskais pamatojums ir mainījies pēc būtības, ja šīs izmaiņas nenovērš trūkumus, uz kuriem norādīts kolēģijas 2026. gada 13. aprīļa lēmumā. Izskatāmajā pieteikumā joprojām nav pamatots tas, kādas no Satversmes 92. pantā ietvertajām tiesībām uz taisnīgu tiesu izrietošas garantijas konkrētajā gadījumā ir tikušas aizskartas.

Līdz ar to izskatāmajā pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

3.2. Izskatāmais pieteikums ir papildināts ar Pieteikuma iesniedzēja apsvērumiem par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantā ietvertajam tiesiskās noteiktības principam, kā arī jauniem argumentiem par to, kāpēc apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 104. pantam.

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. un 104. pantam ir mainījies pēc būtības un kolēģijai šajā daļā no jauna jāvērtē tā atbilstība Satversmes tiesas likumā noteiktajām prasībām.

4. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās

pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzējs vērsās Labklājības ministrijā ar iesniegumu, taču ministrija saskaņā ar apstrīdēto normu atstāja viņa iesniegumu bez izskatīšanas. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 104. pantā ietvertās tiesības vērsties valsts iestādē ar iesniegumu un saņemt atbildi pēc būtības. Turklāt tā pārkāpjot arī Satversmes 1. pantā ietverto tiesiskās noteiktības principu, jo nav pietiekami skaidra un paredzama.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. un 104. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Administratīvās rajona tiesas spriedums, ar kuru noraidīts Pieteikuma iesniedzēja pieteikums par pienākuma uzlikšanu Labklājības ministrijai sniegt atbildi pēc būtības uz viņa iesniegumu, nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmo teikumu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Administratīvās rajona tiesas spriedums stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 21. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 1. un 104. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas pirmajā teikumā noteiktajām prasībām.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē ir atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu arī tad, ja

konstitucionālajā sūdzībā ietvertais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

6.1. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētā norma pārkāpj Satversmes 1. pantā ieterto tiesiskās noteiktības principu, jo tā nav pietiekami skaidri formulēta un paredzama. Proti, apstrīdētajā normā neesot ietverti skaidri kritēriji, kas ļautu pārlicināties, vai valsts iestādes sniegtā atbilde uz personas iesniegumu ir uzskatāma par atbildi pēc būtības, kā arī paredzēt, pēc kādiem juridiskiem kritērijiem tiks vērtēts, vai personas tiesības saņemt atbildi pēc būtības ir nodrošinātas.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesiskās noteiktības princips uzliek valstij pienākumu nodrošināt tiesisko attiecību stabilitāti, kā arī ievērot tiesiskās paļāvības principu (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 9. janvāra sprieduma lietā Nr. 2013-08-01 7. punktu*). No Satversmē ietvertajām tiesību normu kvalitātes prasībām neizriet tas, ka ikvienai tiesību normai vajadzētu būt formulētai kā absolūti precīzai instrukcijai. Tiesību normas skaidrība un paredzamība ir vērtējama, pamatojoties uz šīs normas interpretāciju. Tiesību norma ir atzīstama par neskaidru tad, ja ar iztulkošanas metožu palīdzību nav iespējams noskaidrot tās patieso jēgu. Tiesību norma var būt pietiekami skaidra un paredzama arī tad, ja personai šīs normas tvēruma noskaidrošanai nepieciešama atbilstoša juridiskā palīdzība (*sk. Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 13.1. un 18.1. punktu*).

Pieteikumā ir sniegts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis par to, ka attiecīgu kritēriju trūkums apstrīdētajā normā pārkāpj Satversmes 1. pantā ieterto tiesiskās noteiktības principu, taču tajā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka no minētā principa izrietētu likumdevēja pienākums likumā šādus kritērijus paredzēt. Proti, pieteikumā nav pamatots, ka konkrētajā gadījumā apstrīdētā norma neatbilstu Satversmes tiesas judikatūrā nostiprinātajiem tiesību normas skaidrības kritērijiem.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

6.2. Pieteikumā arī norādīts, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 104. pantam, jo tā pieļauj tādu tiesisko situāciju, kurā personai garantētās tiesības saņemt atbildi pēc būtības netiek nodrošinātas.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētās normas mērķis ir novērst identisku vai pēc būtības vienādu iesniegumu atkārtotu izskatīšanu un tādējādi

nodrošināt efektīvu valsts pārvaldes darbību, taupīt administratīvos resursus un nepieļaut nepamatotu iestādes noslogošanu. Apstrīdētajā normā ietvertais pamattiesību ierobežojums esot piemērots leģitīmā mērķa sasniegšanai, ciktāl tas ļauj iestādei atkārtoti neizskatīt tādus iesniegumus, uz kuriem iepriekš atbilde ir sniegta pēc būtības. Taču tas nerasniedzot leģitīmo mērķi tādos gadījumos, kad iestāde iepriekš ir sniegusi tikai vispārīgu vai formālu atbildi. Tomēr šādam Pieteikuma iesniedzēja apgalvojumam pieteikumā nav sniegts Satversmes tiesas likumam atbilstošs juridiskais pamatojums.

Pieteikuma iesniedzējs arī norādījis, ka apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi var sasniegt ar citiem, indivīda tiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem. Proti, likumdevējs apstrīdētajā normā varētu paredzēt konkrētus kritērijus, pēc kuriem būtu izvērtējams, vai iestāde patiešām ir izpildījusi pienākumu sniegt atbildi pēc būtības.

Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka personas tiesības mazāk ierobežojošs līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru leģitīmo mērķi var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē un kurš no valsts un sabiedrības neprasa nesamērīgi lielu ieguldījumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2021. gada 6. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2020-31-01 20.2. punktu*). Pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka kritēriju noteikšana apstrīdētajā normā, kurus iestādei un tiesai katru reizi būtu jāpiemēro, lai secinātu, vai iestādes iepriekš sniegtā atbilde ir uzskatāma par atbildi pēc būtības, sasniegtu apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē, kā arī neprasītu no valsts un sabiedrības nesamērīgi lielu ieguldījumu. Tādējādi pieteikumā nav pamatots, ka pastāv personas tiesības mazāk ierobežojoši līdzekļi pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa sasniegšanai.

Visbeidzot pieteikumā arī apgalvots, ka sabiedrības ieguvums no apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma esot mazāks nekā Pieteikuma iesniedzēja interesēm nodarītais kaitējums, jo, liedzot personai iespēju saņemt atbildi pēc būtības, tiek grauta uzticēšanās valsts pārvaldei kopumā. Tomēr šāda vispārīga norāde nav atzīstama par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 104. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. un 6. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 63/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa